

1. napirendi pont

ROMA HOLOCAUST

MEGEMLÉKEZÉS

81. évforduló

Nemzeti ünnep 2025

A címlapon
Csávás Csaba: Cigány holocaust emlékmű
(Nagykanizsa, Vár utca, Ifjúsági Park)

„Lassú méltósággal, csonkig ég az emlékezés,
s ami még megmaradt: szívemre olvadt viaszpecsét..
(Rácz Lajos)

ELŐSZÓ:

Idén a Holocaust 81. évfordulójára emlékezünk. A holocaust elmúlt századunk legsúlyosabb következményekkel járó tragédiája. Az a folyamat, amely egyes emberek, népek a társadalomból való törvényi kirekesztésétől a haláltáborok gázkamráiig szedte áldozatait, nem kímélte a magyarországi cigányságot sem. A kis népcsoportunk létszámához képest jelentős veszteséget szenvedett. Családok százai veszítettek embert a lágerekben és a munkatáborokban fertőzés, golyó, gáz, éhség támadása következtében, miközben pusztultak cigány fiatal emberek a magyar hadseregben is.

A magyarországi cigányság áldozott embert, mint magyar állampolgár, és áldozott embert, mint „nemzetidegen”.

A nagykanizsai Cigány Holocaust Megemlékezésen erre emlékezünk a Cigány Holocaust Emlékműnél minden év augusztusának elején. Azért akkor, mert Auschwitzban, az Auschwitz – Birkenau II. E táborban – közkeletű nevén cigány táborban – 1944. augusztus 2-ről, 3-ára virradóra közel háromezer cigány származású férfit és nőt, gyereket és időset végeztek ki a tábor felszámolása miatt. Akikkel nem végzett az éhség, a járvány, akik megélték még ezt a napot ott a táborban reménykedtek abban, hogy túlélik; egy éjszaka alatt kiíródtak az emberiség testéből. A gázkamrák felé tereléskor – a visszaemlékező német őr leírása szerint – rájöttek a cigány férfiak a szörnyű tervre, és fegyvertelenül is megpróbáltak ellenállni. A küzdelem eredménye csak annyi volt, hogy a gáz helyett a golyó, a meszesgödör tüze, a vasrúd végzett az ellenállókkal. Fizikai értelemben talán nem volt értelme a lázadásnak, erkölcsi értelemben viszont igen, bemutatta, hogy nem elfogadható a másik kiirtása és mindannyiunknak van joga a védekezésre.

Mi ezt a lelkiületet szeretnénk megőrizni és továbbadni, hogy mindenkor készek legyünk megvédeni szabadságunk, életünk. Mindenkor ellen tudjunk állni minden gyűlölettel fertőző hatalomnak.

Gyászunk ezért nem csak a múltnak szól, hanem a jövőnek is, hogy a rasszizmus és a fajgyűlölet ne indítson el olyan folyamatot, amely újabb emberek, kivégzéséhez vezet! Soha többé!

(Kardos Ferenc - Teleki László)

HOLOCAUST

Lángoló kemencék bajonétjai felett
némán szólnak a sötét csengettyűk
piros esőt kortyol a föld,
lehúzták az ég bőrét és cifra bundájába
sápadt nótákat zengenek.
A tarkafejű vadludak szemében
megkékültek a csillagok.

Jaj, ha a kék csillagok földre hullanak,
jaj, ha a béna csontunkban nem ropog
a hideg fullánkja,
örök kínokra kárhozunk.

Gyűjtsuk meg őszi gubancsainkat,
nézd, dáridó van a hold udvarában
Szent Dávid kezében suhog a vonó.
Jókedve van az istennek.
Fekete testünket ne vigyük kárhozatba,
Vonítsuk kuvasz nótánkat!
Üvölsük örvendő!
Fogadjunk szót az isteneknek,
mert övéké a mennyek országa.

Kötözzük láncra az éveket és
ne sírd a csonka holnapot,
annyi jajszó, annyi vinnyogás
nem ára fél bocskorodnak.
Idegen álmaiknak, örök álom maradt az ébredés
Fogadj hát szót az embereknek!
Mert övéké a haza.

(Lakatos Menyhért)

**Nagykanizsa Megyei Jogú Város
Roma Nemzetiségi Önkormányzata,**

és az

**„ANOSZTRU” Országos Egyesület
tisztelttel meghívja Önt és családját**

a

**ROMA HOLOCAUST
MEGEMLÉKEZÉSRE**

**2025. július 30-án, szerda
10:00 órára**

a Roma Holocaust Emlékműhöz
az Ifjúsági Parkba
(Nagykanizsa, Vár út)

Teleki László
elnök

Program

(Tervezet)

Helyszín: Roma Holocaust Emlékmű

(Nagykanizsa, Vár út, Ifjúsági Park)

Időpont: 2025. július 30. (szerda) 10:00 óra

10:00 óra	Megnyitó megemlékező beszédet mond: Teleki László Nagykanizsa Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat és az „ANOSZTRU” Országos Egyesület elnöke	11:30 óra	Megemlékezés folytatása: Nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár Roma Holocaust kiállítás
10:10 óra	Megemlékező köszöntő beszédet mond: Horváth Jácint Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzat polgármestere	11:35 óra	Megnyitó köszöntő beszédet mond: Teleki László Nagykanizsa Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat és az „ANOSZTRU” Országos Egyesület elnöke
10:20 óra	Beszédet mond: Orsós Vendel Zala Vármegye Roma Nemzetiségi Önkormányzat képviselője	11:45 óra	Roma Holokauszt előadás: Kardos Ferenc Roma holokausztkutató
10:30 óra	Beszédet mond: Bogdán Imre Napkerék Egyesület képviselője	12:00 óra	Tárlatvezetést tart: Kardos Ferenc Roma holokausztkutató
10:40 óra	Beszédet mond: Kardos Ferenc Roma Holokausztkutató		
10:50 óra	A megemlékezés koszorúinak elhelyezése, gyertyagyújtás.		